

**การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลการดำเนินงาน
กรณีศึกษา สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย)**

**Influence of risk Risk management that affects the operational effectiveness of
the Forest Resource Management Office No. 2 (Chiang Rai)**

วันที่รับบทความ: 14 เม.ย. 67
วันที่แก้ไขบทความ: 24 ธ.ค. 67
วันที่ตอบรับ: 20 ม.ค. 68

ณัฏวราภรณ์ ชรรรมสละ¹
Nadwarakul Tammasala¹
พีรญา ชื่นวงศ์²
Peeraya Chuenwong²
กษิตศ ใจผาวัง³
Kasidit Chaiphawang³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงและประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) และเพื่อศึกษาอิทธิพลของความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) จำนวน 214 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบการสุ่มแบบบังเอิญ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงในภาพรวม อยู่ในระดับมากโดยมีความเห็นว่าความเสี่ยงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ และด้านการเงิน ส่วนการบริหารความเสี่ยง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการบริหารด้านการประเมินความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและประสิทธิผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประสิทธิผลด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ร้อยละ 56.60 ($R^2 = 0.566$) เมื่อพิจารณาวิจัยพบว่า ความเสี่ยงมีอิทธิพลทางบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการบริหารความเสี่ยงสู่ประสิทธิผลการดำเนินงาน

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2566)

¹ Master of Business Administration, Department of Business Administration, Chiang Rai University (2023).

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

² Assistant Professor in Master of Business Administration (Business Administration) Chiang Rai Rajabhat University.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ Assistant Professor in Master of Business Administration (Business Administration) Chiang Rai Rajabhat University.

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยรวมเท่ากับ 0.421 และมีอิทธิพลทางตรงกับการบริหารความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลเป็นบวกและมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.525

คำสำคัญ : ความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

Abstract

The objectives of this study were to examine the risk level, risk management, and operational effectiveness of the Forest Resource Management Office No. 2 (Chiang Rai), and to discover the influence of risk and risk management on the operational effectiveness of the Forest Resource Management Office No. 2 (Chiang Rai). This survey research, recruited 214 operational staff from the Forest Resource Management Office No. 2 (Chiang Rai) by accidental sampling to involve in questionnaire investigation. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and path analysis. The findings showed that:

The overall level of opinion towards risk was ranked at the high level, with strategic and financial risks showing the highest mean level. Similarly, the overall risk management was rated at a high level, and risk assessment management was rated at the highest mean. Likewise, the overall operational effectiveness was rated at a high level, and human resource management was rated at the highest mean. The risk and risk management showed significant influence towards operational effectiveness at the confidence level of 56.60% ($R^2 = 0.566$). The individual factor analysis indicated that risk showed a direct and indirect positive influence towards risk management and operational effectiveness. The total regression coefficient was 0.421, showing a direct and statistically significant impact on risk management at the confidence level of .01, with a positive influence and a regression coefficient of 0.525.

Keywords: Risks, Risk Management, Operational Effectiveness

บทนำ

ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานต้องเผชิญกับความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ผู้บริหารจึงมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีจะช่วยหน่วยงานในการวางแผนและจัดการเหตุการณ์ด้านลบที่อาจเกิดขึ้นอันเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงจึงเป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงไปปรับใช้เพื่อวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การบริหารจัดการความเสี่ยงแต่ละหน่วยงานอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาด โครงสร้าง และความสามารถในการรองรับความเสี่ยงของหน่วยงาน (กระทรวงการคลัง, 2564) ซึ่งหากองค์กรมีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นการสร้างฐานข้อมูลความเสี่ยงที่มีประโยชน์ต่อการบริหารและการดำเนินการบริหารความเสี่ยง จะเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญใน

การบริหารงาน และตัดสินใจด้านต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ช่วยให้การบริหารงานและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) เป็นหน่วยงานส่วนราชการในสังกัดกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งขึ้นตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป่าไม้ โดยมีการปฏิบัติงานสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง ป่า ฟู ดุแลรักษา ส่งเสริม ทำนุบำรุงป่า และการดำเนินการเกี่ยวกับการป่าไม้ การทำไม้ การเก็บหาของป่า การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ และการอื่นเกี่ยวกับป่าและอุตสาหกรรมป่าไม้ให้เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้วยกลยุทธ์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงภารกิจในการจัดทำแผนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่รับผิดชอบให้สอดคล้องตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของกรม จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2565) ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานของรัฐและต้องมีการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายขององค์กรและอยู่บนความคาดหวังของผู้รับบริการหรือความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์กร โดยผลการดำเนินงานต้องเกิดประโยชน์แก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายและหน่วยงานสามารถปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

ความเสี่ยง เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการองค์กร โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงานก็อาจมีหลากหลายด้าน ซึ่งหากองค์กรสามารถจำแนกประเภทความเสี่ยงได้ก็จะทำให้มองเห็นภาพของความเสี่ยงแต่ละประเภทนั้นได้ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยง เพื่อวางมาตรการควบคุมและป้องกันได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ความเสี่ยงในองค์กรเป็นเรื่องส่วนรวมที่ทุกคนในองค์กรต้องมีส่วนร่วม ตั้งแต่คณะผู้บริหารระดับสูง จนถึงผู้ปฏิบัติงานทุกคนควรได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ในเชิงบูรณาการ และเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการกำหนดกลยุทธ์ นโยบาย แผนงาน แผนปฏิบัติการ กิจกรรมขององค์กร ซึ่งความเสี่ยงที่ดีจะเป็นการวัดความสามารถและการดำเนินงานขององค์กร และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร ถ้าหากไม่มีการบริหารความเสี่ยงที่ดีในขั้นตอนกระบวนการทำงาน หรือการชี้แจงต่อบุคลากรผู้ปฏิบัติให้ทราบถึงความเสี่ยงต่าง ๆ ก็อาจเกิดปัญหา อุปสรรคขึ้นกับการปฏิบัติงานขององค์กร และอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์กรได้ทั้งประสิทธิผลด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ การดำเนินงานขององค์กร และประสิทธิผลด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น จึงเห็นว่าความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงจะส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์และแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาอิทธิพลของความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยจะสะท้อนให้เห็นความเสี่ยงโดยภาพรวมขององค์กร เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความเสี่ยงในลักษณะต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรที่จะนำมาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง และนำมาวางแผนและกำหนดมาตรการการบริหารความเสี่ยงได้เหมาะสม อันนำไปสู่การเพิ่มความสามารถดำเนินงานขององค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ และนำผลการศึกษาไปสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ รวมถึงเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้องค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความเสี่ยงของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย)
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารความเสี่ยงของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย)
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย)
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย)

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ได้ทราบถึงความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร
2. ได้ทราบถึงความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยง เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรให้มีประสิทธิผล

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) จำนวน 456 คน

ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้างนี้ ศึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงและประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย)

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความเสี่ยง
2. ตัวแปรต้นกลาง ได้แก่ การบริหารความเสี่ยง
3. ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้างนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามมีรายละเอียดวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) ซึ่งประกอบไปด้วย ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ พนักงานจ้างเหมา ซึ่งทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง กรณีทราบจำนวนประชากรตามสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับค่าความคลาดเคลื่อนหรือผิดพลาดที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จากการคำนวณได้ 214 คน ซึ่งเป็นจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่สามารถประมาณค่าร้อยละ โดยให้ความผิดพลาดได้ไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และ ประสบการณ์ในการทำงาน จำนวน 5 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง ได้แก่ ประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ จำนวน 30 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ ประเด็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ ด้านการระบุความเสี่ยง ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการตอบสนองความเสี่ยง ด้านกิจกรรมควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล จำนวน 25 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงาน ได้แก่ ประเด็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ การดำเนินงานขององค์กร และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 12 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

โดยส่วนที่ 2 - 4 เป็นตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์แต่ละข้อคำถามมีค่าระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 คะแนน และมีค่าคะแนนโดยรวมเท่ากับ 0.84 ซึ่งมากกว่า 0.5 แสดงว่า ข้อคำถามเหล่านี้ มีความสอดคล้องกับนิยามของตัวแปรและวัตถุประสงค์การวิจัยสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยได้ และการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเก็บข้อมูล (Try Out) กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้วิธีสหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน ซึ่งพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.02 ขึ้นไป โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายด้าน ได้แก่ ด้านความเสี่ยง มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.889 - 0.841 ด้านการบริหารความเสี่ยง มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.427 - 0.820 และด้านประสิทธิผลการดำเนินงาน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.443 - 0.830 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยการคำนวณประสิทธิสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.954 จึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง ร่วมกับการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ โดยขอความร่วมมือกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาเดือนกุมภาพันธ์ 2567 เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้ครบสมบูรณ์แล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายผลการศึกษานี้ในรูปแบบตาราง โดยใช้ค่าสถิติบรรยายเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เส้นทางอิทธิพลของตัวแปร (Path Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยง และประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงใหม่) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางและคำอธิบายต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยง และประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงใหม่) ในภาพรวม

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
ความเสี่ยง	4.02	0.46	มาก
ด้านกลยุทธ์	4.05	0.56	มาก
ด้านการดำเนินงาน	3.96	0.51	มาก
ด้านการเงิน	4.05	0.53	มาก
ด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ	4.00	0.52	มาก
การบริหารความเสี่ยง	3.70	0.54	มาก
สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	3.64	0.61	มาก
การกำหนดวัตถุประสงค์	3.63	0.59	มาก
การระบุความเสี่ยง	3.61	0.62	มาก
การประเมินความเสี่ยง	3.79	0.62	มาก
การตอบสนองความเสี่ยง	3.66	0.59	มาก
กิจกรรมควบคุม	3.75	0.65	มาก
สารสนเทศและการสื่อสาร	3.79	0.67	มาก
การติดตามประเมินผล	3.72	0.69	มาก
ประสิทธิผลการดำเนินงาน	3.67	0.60	มาก
การบรรลุวัตถุประสงค์	3.67	0.66	มาก
การดำเนินงานขององค์กร	3.63	0.62	มาก
การจัดการทรัพยากรมนุษย์	3.70	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชิงราย) ในภาพรวม มีความคิดเห็นว่ามีความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D = 0.46) โดยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.05$, S.D = 0.56) และความเสี่ยงด้านการเงิน ($\bar{X} = 4.05$, S.D = 0.53) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ความเสี่ยงด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ($\bar{X} = 4.00$, S.D = 0.52) และความเสี่ยงทางด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.96$, S.D = 0.51) ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชิงราย) ในภาพรวม มีความเห็นว่ามีการบริหารความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D = 0.54) โดยการประเมินความเสี่ยง ($\bar{X} = 3.79$, S.D = 0.62) และสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.79$, S.D = 0.67) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ กิจกรรมควบคุม ($\bar{X} = 3.75$, S.D = 0.65) และการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 3.72$, S.D = 0.69) ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชิงราย) ในภาพรวม มีความเห็นว่ามีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D = 0.60) โดยการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 3.70$, S.D = 0.67) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การบรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.67$, S.D = 0.66) และการดำเนินงานขององค์กร ($\bar{X} = 3.63$, S.D = 0.62)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแบบเพียร์สัน

รายการ	ความเสี่ยง	การบริหารความเสี่ยง	ประสิทธิผลการดำเนินงาน
ความเสี่ยง	1.000		
การบริหารความเสี่ยง	0.525**	1.000	
ประสิทธิผลการดำเนินงาน	0.439**	0.802**	1.000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเสี่ยงต่อการบริหารความเสี่ยงและประสิทธิภาพการดำเนินการมีค่าเป็นบวก แสดงถึงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน จำนวน 3 คู่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาอิทธิพลของความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อความประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย)

ตัวแปรต้น	b	SE	Beta	t-value	p-value
ความเสี่ยง	0.332	0.081	0.120	3.392	0.000**
การบริหารความเสี่ยง	0.843	0.057	0.744	14.850	0.000**
ค่าคงที่	0.835	0.185		4.504	0.000**

R = .752, R² = 0.566, F = 137.571, p-value <0.001

จากตารางที่ 3 การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) พบว่า ความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อความประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value <0.001) ซึ่งปัจจัยทั้งสองส่งผลต่อความประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) ได้ร้อยละ 56.60 (R² = 0.566)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวมของตัวแปรความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย)

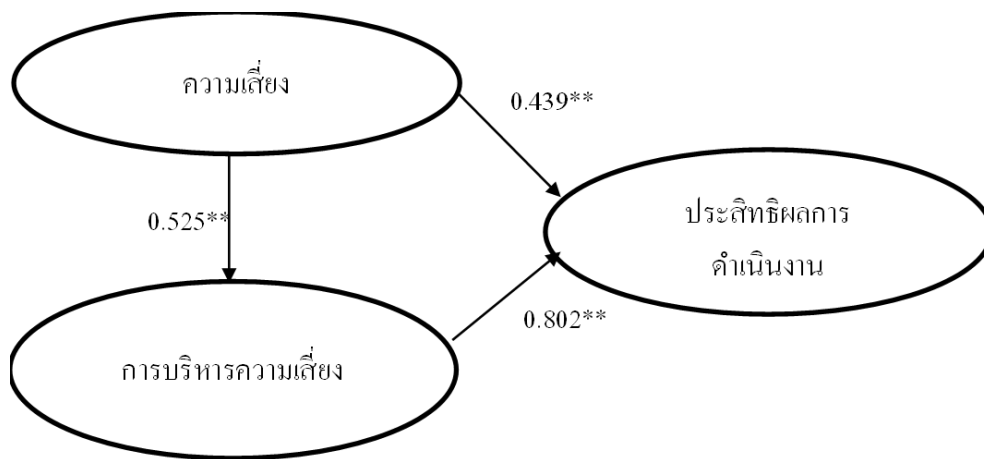
ตัวแปร	ความเสี่ยง- ประสิทธิผลการ ดำเนินงาน	การบริหารความ เสี่ยง-ประสิทธิผล การดำเนินงาน	ความเสี่ยง- การบริหารความ เสี่ยง	ความเสี่ยง- การบริหาร ความเสี่ยง - ประสิทธิผลการ ดำเนินงาน
อิทธิพลทางตรง	0.439**	0.802**	0.525**	0
อิทธิพลทางอ้อม	0	0		0.421
อิทธิพลรวม	0.439**	0.802**	0.525**	0.421

R = .752, R² = 0.566, F = 137.571, p-value <0.001

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อความประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ 0.439 และ 0.802 โดยความเสี่ยงส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการบริหารความเสี่ยงสู่ประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลทางบวก และ

มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยรวมเท่ากับ 0.421 และมีอิทธิพลทางตรงกับการบริหารความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลเป็นบวกและมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.525 ดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลอิทธิพลเชิงเส้นของตัวแปรในการวิจัย

อภิปรายผล

1. การศึกษาระดับความเสี่ยงของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงใหม่) ในภาพรวมมีความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก โดยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ และด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ความเสี่ยงด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ และความเสี่ยงทางด้านการดำเนินงาน โดยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่สำคัญเป็นเรื่องของการสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ภายในองค์กร อีกทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีน้อย การกำหนดกรอบระยะเวลาของการดำเนินงานขาดความชัดเจน และขั้นตอนการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนกลยุทธ์และระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ รวมถึงขาดระบบบริหารความเสี่ยงขององค์กรในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงส่วนด้านความเสี่ยงทางการเงินเป็นประเด็นของจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัด กำหนดผู้รับผิดชอบไม่ชัดเจน ขาดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน ส่วนความเสี่ยงด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและด้านการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญกำลังใจ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของกระทรวงการคลัง (2564 : 42) ที่ได้อธิบายลักษณะของความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐไว้ว่า สาเหตุของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์มักเกิดจากที่เกิดจากการกำหนดนโยบายและการวางแผนกลยุทธ์หรือการปฏิบัติราชการ รวมถึงการนำไปปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาและการบรรลุผลเป้าประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร ส่วนความเสี่ยงทางด้านการเงินสามเหตุส่วนใหญ่่มักเกิดจากความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเพ็ญศรี คำกลั่น (2561 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยงการปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุของ

บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่พบว่า ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากกระบวนการด้านธรรมาภิบาลในองค์กร และด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและการปฏิบัติ ด้านระบบสนับสนุน และด้านกระบวนการ และวิธีการปฏิบัติงาน โดยโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ได้แก่ ความเสี่ยงที่เกิดจากขั้นตอน การปฏิบัติงาน ความเสี่ยงที่เกิดจากตัวบุคคลและความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจากผล การศึกษานี้ สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารหน่วยงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมใน การบริหารความเสี่ยงขององค์กร

2. การศึกษาการบริหารความเสี่ยงของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงใหม่) พบว่า มีการบริหาร ความเสี่ยงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญในกระบวนการประเมินความเสี่ยง ตั้งแต่การกำหนด ขอบเขตหน้าที่ ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงให้มีความชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยงขององค์กรแบบมีส่วนร่วม รวมถึงพยายามนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดต่อ สื่อสาร และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อีกทั้งมีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เสนอข้อเสนอนะในหลากหลายช่องทาง โดยดำเนินการควบคู่กับกิจกรรมควบคุม มีการจัดสรรทรัพยากร อุปกรณ์ เครื่องมือใช้ในการดำเนินงาน มีการจัดประชุมเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานอย่าง สม่ำเสมอ รวมถึงการติดตามประเมินผลที่ครอบคลุมทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน และประชุมสื่อสาร ถึงข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไข จัดทำรายงานติดตาม และเสนอเป็นแผนการปฏิบัติงานต่อไป ในอนาคตเสนอต่อผู้บริหาร ซึ่งที่กล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับกรอบการบริหารความเสี่ยงของกระทรวงการคลัง (2564 : 23) ที่ได้กำหนดกรอบบริหารจัดการความเสี่ยงและองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง ERM (Enterprise Risk Management) ว่าจะต้องประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๆ ได้แก่ การบริหารจัดการความเสี่ยงต้อง ดำเนินการแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร ความมุ่งมั่นของผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้บริหาร ระดับสูง การสร้างและรักษาบุคลากรและวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้าน การบริหารจัดการความเสี่ยง การตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย การกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ วัตถุประสงค์และ การตัดสินใจ การใช้ข้อมูลสารสนเทศ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์กับองค์กร โดยจะ เป็นการสร้างฐานข้อมูลความเสี่ยงที่มีประ โยชน์ต่อการบริหารและการดำเนินการบริหารความเสี่ยงสำหรับ ผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงได้ทั้งหมด การบริหารความเสี่ยง จะทำให้บุคลากรภายในมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร และตระหนักถึง ความเสี่ยงอาจส่งผลกระทบในเชิงลบได้อย่างถูกต้อง รวมถึงช่วยให้การบริหารงาน และจัดสรรทรัพยากรเป็นไป อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ ละประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของจรรยาธรรม์ อินนพคุณ และเฉลิมพร เย็นเยือก (2563 : 90) ที่พบว่า การจัดการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านกฎหมายและ กฎระเบียบ และด้านนโยบายที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐ

3. การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงใหม่) พบว่า ในภาพรวมของประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยประสิทธิผลด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การบรรลุวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานขององค์กร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประสิทธิผลการดำเนินงานจะเกิดจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานใช้ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติงานอย่าง

เต็มที่มีความรู้ความเข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการบริหารความเสี่ยง จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจ และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีความเครียดหรือกังวลในการปฏิบัติงาน ในขณะที่ประสิทธิผลด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ ชี้ให้เห็นว่า องค์กรมีผลการดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการดำเนินงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่จะสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ความเสี่ยงขององค์กรได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของ Katz & Kahn (1978 : 226) ที่ได้กล่าวถึง การประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานไว้ว่า การประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการตรวจสอบ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งจะเป็นที่มาของการดำเนินงานที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร และตัวบ่งชี้ประสิทธิผลการดำเนินงาน ก็ได้แก่ การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ การจัดหาและใช้ปัจจัยทรัพยากร หรือการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการดำเนินงาน อีกทั้งอาภรณ์ อ่อนคง (http://aporn123.blogspot.com/2013/06/blog-post_28.html, 2567) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารและองค์กร ซึ่งนับว่าเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้ายในแง่ที่ว่า การบริหารองค์กรนั้นจะประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญศรี สุขไชยะ (2558 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับทางการเงินและพัสดุ มีค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูงมาก ทั้งเรื่องของความไม่เข้าใจที่ชัดเจน ขาดการสื่อสาร การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการเงินและพัสดุ รวมถึงประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ตรงกับสายงานที่ปฏิบัติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน เช่นเดียวกับการศึกษาของเหมือนฝัน บุญสง (2564 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการตอบสนอง ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงด้านการติดตามประเมินผลและการรายงานมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน

4. การศึกษาอิทธิพลของความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) พบว่า อิทธิพลของความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความเสี่ยงส่งผลทั้งทางตรงต่อประสิทธิผลการดำเนินงาน และส่งผลทางอ้อมผ่านการบริหารความเสี่ยงไปยังประสิทธิผลการดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) โดยเป็นอิทธิพลทางบวก และความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรง ซึ่งเป็นอิทธิพลเป็นบวกกับการบริหารความเสี่ยงของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีนโยบายในการดำเนินการในเรื่องการบริหารความเสี่ยง โดยให้ความสำคัญต่อความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน จึงมีแนวทางการปฏิบัติในการสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ภายในองค์กรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบ มีการกำหนดกรอบระยะเวลาของการดำเนินงานให้มีความชัดเจน และมีขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์และระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ มีการกำหนดระบบบริหารความเสี่ยงเพื่อให้องค์กรสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา รวมถึงให้ความสำคัญในเรื่องของการใช้งบประมาณไม่ให้เกิดการผิดพลาด จัดทำรายงานผลการเบิกจ่ายจากหน่วยงานภายในควบคุมกระบวนการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างสม่ำเสมอ ถึงแม้ว่าจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัด แต่องค์กรก็มีการกำหนดผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการดำเนินงานให้มากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญในเรื่องของการให้ขวัญกำลังใจ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อลดความเสี่ยงใน

ด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ด้วยการจัดทำคู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อลดการเกิดความสับสนหรือความกังวลในการปฏิบัติ ซึ่งการให้ความสำคัญต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในองค์กรก็จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเฉพาะประสิทธิผลการดำเนินงานด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ จะทำให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานสามารถใช้ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กรเป็นอย่างดี ส่งผลให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจ และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายการบริหารความเสี่ยงขององค์กรอย่างเคร่งครัด ผลการดำเนินการบริหารความเสี่ยงขององค์กรจึงบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ รวมถึงการจัดทำแผนการปฏิบัติที่สามารถตอบสนอง ต่อสถานการณ์ความเสี่ยงขององค์กรได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562 : 87) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความเสี่ยงเป็นเหตุการณ์ที่มีโอกาส เกิดขึ้นได้ในอนาคต และอาจส่งผลในด้านลบที่ไม่ต้องการ และมีผลกระทบให้เกิดความเสียหายหรือทำให้องค์กรไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร และสอดคล้องกับการศึกษาของจรรยาธรรม อินนพคุณ เณิมพร เย็นเอือก (2563 : 90) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานราชการอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ที่พบว่า มีการจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐไว้ คือ ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ด้านการปฏิบัติงานและด้านนโยบาย ละการจัดการความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านกฎหมายและกฎระเบียบและด้านนโยบายที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานภาครัฐต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับการศึกษาของ เพ็ญศรี สุขไชยะ (2558 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา เรื่อง การศึกษาความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับทางด้านการเงินและพัสดุ สถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่พบว่า ความเสี่ยงในการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับทางด้านการเงินและพัสดุ มีค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงมาก ทั้งเรื่องของความไม่เข้าใจที่ชัดเจน ขาดการสื่อสาร การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการเงินและพัสดุ รวมถึงประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ตรงกับสายงานที่ปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินการของหน่วยงาน นอกจากนั้น จากการศึกษาของบัณฑิต พิริยาลัยสันติ และอนุเทพ ศรีขวลา (2558 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงในการเคหะแห่งชาติ ที่พบว่า การบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติเฉพาะด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติด้านการดำเนินงานขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับการศึกษาของพอรุ่ง แสงนวล (2563 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยพบว่า การบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ทั้งภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการศึกษาของพิรุณ ภาสตา (2560 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงตามกรอบ COSO ERM ในมุมมองของนักบัญชีการไฟฟ้านครหลวง โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการทบทวน และการปรับปรุง ด้านการกำกับดูแลและวัฒนธรรมองค์กร ด้านข้อมูลการสื่อสารและการรายงานผล มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับประสิทธิผลโดยรวมของการบริหารความเสี่ยงของฝ่ายบัญชี

จากการศึกษาอาจสรุปได้ว่า อิทธิพลของความเล็ง การบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อประสิทธิภาพ การดำเนินงานของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) ซึ่งหมายความว่า หากต้องการให้เกิดประสิทธิภาพ การดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงของของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) องค์กรจำเป็นต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับความเสี่ยงขององค์กรในแต่ละด้านที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์กร โดยมีกรอบแนวทางในการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพทุกกระบวนการตั้งแต่การตรวจสอบรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในองค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง กิจกรรมควบคุมสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผลที่ดีและชัดเจน ก็จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารความเสี่ยงของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ และส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานทั้งในด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ การดำเนินงานขององค์กร และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ความเสี่ยงในแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นนั้น การบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีจะสามารถทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นไปด้วย ดังนั้น การนำการศึกษานี้ไปใช้อาจจะต้องคำนึงถึงเนื้อหาในความเสี่ยงเพราะหากนำไปใช้กับบริบทอื่น ๆ จะต้องอ้างอิง ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในแต่ละองค์กร

2. การศึกษาครั้งนี้มีการศึกษาเรื่องความเสี่ยง และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีผลต่อประสิทธิภาพ การดำเนินงาน ซึ่งหากเกิดความเสี่ยงน้อยจะแสดงให้เห็นว่า มีการบริหารจัดการที่ดี และมีประสิทธิผลการดำเนินงานที่ดีด้วย ดังนั้น การนำผลการศึกษานี้ไปใช้ นอกจากการคำนึงถึงบริบทขององค์กรแล้ว ด้านหน่วยงาน ของแต่ละองค์กรอาจจะมีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน

3. การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานในครั้งนี้ มีเพียงการนำปัจจัยด้านความเสี่ยงมาใช้ในการศึกษา เท่านั้น ทั้งนี้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานยังมีอีกหลากหลายปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพดังกล่าว ดังนั้น การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานอาจมองในประเด็นหรือปัจจัยอื่น ๆ ประกอบการนำผลการศึกษานี้ไปใช้

4. จากผลการศึกษาจะเห็นว่าการบริหารความเสี่ยงอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น องค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ คือมีการทบทวนแผนงาน นโยบาย และมีการพัฒนาทักษะของบุคลากรเพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรมีความรู้ความ เข้าใจนโยบาย สามารถใช้ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ดังนั้น การนำผลการศึกษานี้ไป ใช้ องค์กรควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงขององค์กรในแต่ละด้านที่อาจเกิดขึ้นและที่ส่ง ผลกระทบต่อองค์กร

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการมุ่งเน้นเฉพาะสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) เท่านั้น ดังนั้นการท าวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมในขอบเขตหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับให้เหมาะสมกับหน่วยงาน ต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

2. การบริหารความเสี่ยงและประสิทธิผลในการดำเนินงาน ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงาน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป หากมีการเพิ่มปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานเข้าไปเพิ่ม จะทำให้เห็นภาพที่มีความหลากหลายมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง. (2564). *แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร (กค 0409.3/ว136)*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงฯ.
- กรมป่าไม้. (2566). *แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในของกรมป่าไม้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงฯ.
- ข่าวสารเพื่อการปรับตัวก้าวทันเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. การบริหารความเสี่ยงในองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2566 จ 1 ก <http://www.thailandindustry.com/onlineimag/view2.php?id=553§ion=1&issues=26>
- คู่มือการบริหารความเสี่ยงสำนักส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ปี 2565
- ครองยุทธ นบอบ สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี และพจน์ย์ มั่งคั่ง. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. ฉะเชิงเทรา.*
- จรรยาธรรม์ อินนพคุณ และเฉลิมพร เย็นเชือก. (2563). *การจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานราชการ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี. วารสารรัฐศาสตร์. 14(33), 90-104.*
- เจนจิรา วงศ์พัฒนานุกุล. (2561). *แนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.*
- ดร.นฤมล สะอาดโหม. (2552). *การบริหารความเสี่ยง Risk Management สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.*
- ธีระศักดิ์ ใจห้าว. (2560). *ความมีประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของ กองทัพอากาศ ด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.*
- บัณฑิต พิริยาสัยสันติ และอนุเทพ ศรีขวลา. (2558). *ประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงในเคหะแห่งชาติ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.*
- ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส. (2547). *แนวทางการบริหารความเสี่ยง ฉบับปรับปรุงตุลาคม 2547. กรุงเทพฯ: ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส.*
- พิรุณ ภาสดา. (2560). *ประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงตามกรอบ COSO ERM ในมุมมองของนักบัญชีการไฟฟ้านครหลวง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.*
- พอรัฐ แสงนวล. (2563). *การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.*

- เพ็ญศรี คำกลั่น. (2561). การวิเคราะห์ความเสี่ยงการปฏิบัติงานด้านการเงินและพัสดุของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- เพ็ญศรี สุขไชยะ. (2558). การศึกษาความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับทางด้านการเงินและพัสดุ สถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ยะลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2553). คู่มือบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลีลาศ คุณฟอง. (2558). การศึกษากระบวนการบริหารความเสี่ยงตามกรอบการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรตามกรอบแนวคิด COSO-ERM กรณีศึกษา : บริษัท เค สเตโค (เอเชีย) จำกัด. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร.
- วรรณวิภา จันทร์หอมกุล. (2559). การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. นครปฐม.
- สุนทร เสงี่ยมพงษ์. (2559). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน : กรณีศึกษา พนักงานฝ่ายปฏิบัติการเสาโทรคมนาคม บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน). มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). การบริหารความเสี่ยง Risk Management (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ.
- เหมือนฝัน บุญสง. (2564). อิทธิพลของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อผลการดำเนินงาน : กรณีศึกษาโรงแรมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.
- อาภรณ์ อ่อนคง. (2567). ประสิทธิภาพ. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2567, จาก http://aporn123.blogspot.com/2013/06/blog-post_28.html
- Katz, D., & Kahn, R. L. (1978). *The social psychology of organizations*. New York: Wiley.

